

має стати першим кроком на шляху реформування системи антикризового управління. Так як більшість підприємств знаходяться в кризі, потрібно сформувати загальний алгоритм дій щодо прогнозування банкрутства підприємства з урахування методики закордонного досвіду.

Література

1. Аніщенко Л. О. Зарубіжний досвід антикризового управління [Текст] / Л. О. Аніщенко // Економічний простір. — 2012. — № 68. — С. 143—156.
2. Телін С.В. Антикризове управління як засіб запобігання банкрутству підприємства // Вісник Хмельницького національного університету. — 2010. — №5. — С. 216—219.
3. Храпкіна В. В., Чучко О. Адаптація світового досвіду антикризового управління в Україні // Технологический аудит и резервы производства. — 2015. — № 1/7(21). — С. 42—48.

УДК 339.972

Сергій КУЛЬБАЧНИЙ *

СТРАТЕГІЯ СТРУКТУРНИХ ПРІОРИТЕТІВ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

СТРАТЕГИЯ СТРУКТУРНЫХ ПРИОРИТЕТОВ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ В ГЛОБАЛИЗИРОВАННОЙ СРЕДЕ

STRATEGY OF MACROECONOMIC POLICY STRUCTURAL PRIORITIES IN A GLOBALIZED ENVIRONMENT

Анотація. Проблема вибору структурних пріоритетів в економіці стає сьогодні особливо актуальною і повинна розглядатися в контексті глобалізації світової економіки.

Аннотация. Проблема выбора структурных приоритетов в экономике становится сегодня особенно актуальной и должна рассматриваться в контексте глобализации мировой экономики.

Abstract. The choice of structural priorities of the economy is particularly relevant today and should be considered in the context of globalization of the world economy.

Інтеграція до ЄС є стратегічною метою нашої країни. Проте для реалізації цієї мети необхідно домогтися реальних успіхів у соціально-економічному розвитку та створенні конкурентоздатної економіки, оптимізувати її галузеву структуру. Остання є основою розвитку економічної системи, стійкість якої визначається структурними пріоритетами — пріоритетами в розподілі факторів економічного зростання: капіталу, праці, технологій у ті чи інші галузі і сфери діяльності. Структура економіки впливає на обсяг ВВП, а, отже, на рівень життя населення, визначає можливості виходу на зовнішні ринки, структуру платіжного балансу і конкурентоспроможність країни.

Між тим економіка України, перебуваючи учасницею міжнародного поділу праці, залучається до галузево-технологічних зрушень, що відбуваються у світовій економіці, інтегрується до світових фінансових ринків. У світі, як відомо, посилюється залежність національних економік від зовнішніх чинників, активізується розвиток наддержавних структур регулювання та посилюється їхній вплив. Цілі наднаціонального регулювання можуть іти врозріз із національними інтересами і пріоритетами. Особливо це стосується країн з перехідною економікою, яким необхідно постійно проводити ефективну внутрішню структурну політику і політику захисту національного виробника.

У високорозвинених країнах, що володіють науково-виробничим потенціалом для створення нових інноваційних технологій, функціональні структурні зрушення засновані на власних інноваціях. У менш розвинених країнах процеси структурних зрушень пов'язані, як правило, з адаптацією запозичених технологій, продуктів і моделей інноваційного розвитку. Імітація технологій, розроблених у розвинених країнах, є одним з найважливіших факторів економічного зростання цих країн.

Світова практика показує, що виробництво нових знань, створення наукомістких інноваційних технологій — це найперспективніші сфери діяльності, які забезпечують максимальну норму прибутку. Для країн з перехідною економікою життєво важливо реалізувати структурні пріоритети, які були б спрямовані на зростання економічного потенціалу та конкурентоспроможності країни.

* КУЛЬБАЧНИЙ Сергій Володимирович / Сергей КУЛЬБАЧНЫЙ / Serhii KULBACHNYI — к.е.н., доцент кафедри макроекономіки та державного управління, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», e-mail: skulbay@gmail.com

Головна мета промислової інноваційної політики — це пріоритетний розвиток вітчизняної наукомісткої промисловості, здатної забезпечувати випуск конкурентоспроможної продукції для реалізації на світовому ринку, а також подолання структурних диспропорцій. Дослідження функціональних структурних зрушень, які формують пріоритети світового розвитку в умовах глобалізації, показали, що це процеси, які пов'язані з оновленням виробництва на якісно новій технологічній основі. Тобто, інноваційна спрямованість характеризує функціональні зрушення всередині сформованих галузевих і виробничих структур.

У цих умовах для забезпечення стабільного економічного зростання необхідно розробити соціально орієнтовану інноваційну політику — забезпечити пріоритетне інвестування інноваційних проектів у промисловості і накопичення інтелектуального людського капіталу, в першу чергу шляхом кардинального підвищення оплати праці працівників науково-інноваційної сфери. Необхідно визначити на тривалу перспективу структурні пріоритети інноваційного розвитку економіки та створити механізми державного стимулювання ефективного вкладення інвестиційних ресурсів у розвиток нових точок зростання.

Саме через відсутність інноваційної спрямованості в багатьох країнах з економікою, що формується, і в тому числі в Україні, відбувається уповільнення економічного зростання. Відсутність інноваційної компоненти в структурному розвитку цих країн збільшує ступінь їх відставання від розвинених країн. Щоб оцінити характер залученості України в глобалізаційні процеси, достатньо проаналізувати структуру її експорту. Очевидно, що переважання продуктів з низьким ступенем обробки свідчить про становище на рівні країн, що розвиваються.

Іншим глобалізаційним викликом є функціонування світових фінансових ринків. Із 3 трлн дол. США фінансових коштів міжнародних потоків капіталу понад 2 трлн контролюється державами [2, 12]. Половину всіх прямих іноземних інвестицій контролюють найбільші світові транснаціональні корпорації. Разом з тим посилилася роль держави у виробленні спільних стратегій регулювання ринків. Особливо помітні дії уряду і центральних банків при координації в області грошово-кредитної і валютної політики. Певна координація процесів здійснюється міжнародними фінансовими організаціями, клубами кредиторів.

Одним з головних джерел міжнародної нестабільності є конфлікт між залученою в глобалізаційні процеси частиною країн і третіми країнами, які виключені з глобальної економіки [1, 20]. За оцінками більше 20 % населення планети нині мають особистий бюджет менше одного долара США в день. При цьому міжнародні економічні організації відіграють подвійну роль. З одного боку, відбувається згладжування конфліктів і стабілізація економічної ситуації. З іншого, міжнародні організації використовуються провідними країнами для чинення тиску на слабших партнерів. Так складається ґрунт для нових міжнародних конфліктів і нестабільності. Таким чином, стає очевидною необхідність перегляду ролі міжнародних організацій, приведення у відповідність загальному рівню глобалізації. Це означає, що національним державам доведеться погодитися на передачу частини своїх функцій наднаціональним глобальним інститутам. Натомість повноваження делегуються лише частково, і такі повноваження можуть бути відкликані.

Однак у функціонуванні державних структур на національному рівні певні зміни все ж відбуваються. Наприклад, ускладнюється виявлення національних інтересів та їх захист на міжнародному рівні. Особливу складність представляє визначення інтересів, які лобюються місцевими групами впливу. Іноді домінуючими є інтереси груп, контролюючих державний апарат. Посилюються чинники, що впливають на вибір основних напрямів зовнішньоекономічної політики. Так, з розвитком процесу транснаціоналізації збільшується кількість людей і фірм, на добробут яких впливає не тільки стан національної економіки, а й економічна ситуація в інших країнах, у світі в цілому.

Таким чином, залучення нашої країни в процеси глобалізації являє собою об'єктивний процес. І в нього є свої переваги і свої недоліки. Переваги очевидні: відкривається доступ до передових технологій, ринків інших країн. З іншого боку, зростають і ризики. Найчастіше називають ризики, пов'язані з втратою національної ідентичності та екологією. При відсутності достатньої уваги до власного виробництва країна ризикує стати сировинним додатком розвинених держав. Найпрацездатніша частина населення розмивається процесами міграції.

Однак найбільшу небезпеку для залучених у процес глобалізації країн представляє слабкість їхніх інституцій. Саме вони покликані бути запобіжниками, компенсаторами і захисними механізмами при виникненні зовнішніх загроз. Серед проблем у цій сфері в Україні найчастіше називають незадовільне становище у сфері державних реєстрів і кадастрів. Право власності та майнових інтересів у нашій країні до кінця не захищено та завдяки поширеній корупції перебуває в режимі ручного управління, тобто в підвищеному стані.

З цієї точки зору стає зрозумілим інтерес наших західних партнерів у цій сфері, їх прагнення допомогти нам зробити наші інститути прозорими і зрозумілими. Реорганізація і структурна перебудова нашої економіки є вторинними в процесі реформування. Структурні реформи неможливі

без реформ інституціональних. Чітка регламентація у відносинах прав власності та функціонування грошових і фінансових ринків є запорукою успіху реструктуризації економіки України, дієвим запобіжником у її євроінтеграційних прагненнях.

Література

1. Загашвили, В. Государство на новом этапе экономической глобализации / В. Загашвили // Мировая экономика и междунар. отношения. — 2009. — № 9. — С. 43—51.
2. Иванов Н. Глобализация и проблемы оптимальной стратегии развития // Мировая экономика и международные отношения. — 2000. — №2. — С.15—26.
3. Клинова, М. «Возвращение» государства: «скорая помощь» в кризисе или устойчивая тенденция? / М. Клинова // Мировая экономика и междунар. отношения. — 2010. — № 5. — С. 18—31.
4. Коваленко С.И. О национальной компоненте структурных трансформаций глобальной экономики. // Управлінські аспекти підвищення національної конкурентоспроможності / Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції 20-22 жовтня 2011 р. — Сімферополь: Кримський інститут бізнесу УЕУ, 2011. — 252 с.
5. Нечай А. Глобализация мировой экономики и роль государства // Журнал международного права и международных отношений. — 2010. — № 4.
6. Сорос Дж. О глобализации. — М.: Эксмо, 2004. — 224 с.
7. Эрнандо де Сото. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире = The Mystery of Capital: Why Capitalism Triumphs in the West and Fails Everywhere Else. — М.: Олимп-Бизнес, 2004. — 272 с.

УДК 338.124.4

Віктор МАРЧЕНКО *

ЗАГАЛЬНЕ ТА ОСОБЛИВЕ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

ОБЩЕЕ И ОСОБЕННОЕ КРИЗИСНЫХ ЯВЛЕНИЙ В УКРАИНСКОЙ ЭКОНОМИКЕ

GENERAL AND SPECIFIC FEATURES OF THE CRISIS IN THE UKRAINIAN ECONOMY

***Анотація.** У тезах розглянуто поняття криз як економічних і соціально-політичних явищ в історичній ретроспективі. Формування законодавчих, економічних і соціально-політичних інституцій в умовах створення незалежної держави. Розглянута необхідність розробки місії України як незалежної держави з урахуванням ментальності та культури української нації.*

***Аннотация.** В тезисах рассмотрены понятия кризиса как экономические и социально-политические явления в исторической ретроспективе. Формирование законодательных, экономических и социально-политических институтов в условиях создания независимого государства. Рассмотрена необходимости выработки миссии Украины как независимого государства с учетом ментальности и культуры украинской нации.*

***Abstract.** The thesis examined the concept of crisis as economic and socio-political events in historical perspective. Formation of legal, economic and socio-political institutions in terms of creating an independent state. Considered the need for a mission in Ukraine as an independent state, taking into account the mentality and culture of the Ukrainian nation.*

Україна як держава з самого початку її незалежності знаходиться в турбулентному, невизначеному становищі, що провокує кризові явища на всіх рівнях. Вивчення міжнародного досвіду в історичній ретроспективі накладене на ментальність і культуру української нації дозволить сформулювати місію державності та поступово подолати кризу українського суспільства.

Для розуміння проблеми є потреба в визначенні термінологією, тому ми будемо розуміти під терміном криза (грец. Κρίσις — рішення, поворотний пункт) — переворот, пора перехідного стану, перелом, стан, при якому існуючі засоби досягнення цілей стають неадекватними, в результаті чого виникають непередбачувані ситуації. Економічна криза проявляється в порушенні рівноваги між попитом і пропозицією на товари та послуги. У побудованій на конкуренції економіці за допомогою кризи відбувається масова селекція ефективних власників. Криза може оновити ідеологі-

* **МАРЧЕНКО Віктор / Виктор МАРЧЕНКО / Victor MARCHENKO** - к.е.н., доцент, дійсний член Академії економічних наук України, e-mail: victormarchenko12@gmail.com